

Op te bergen
in de band van
13 december 2000

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

gehouden op 20 november 2000

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 16 oktober 2000	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Rondvraag	3
Energieverkenning Drenthe	3
Spreekrecht	3
- <i>de heer Van Oosterwijk (namens de Stichting Kwelgeest)</i>	3
- <i>een ijsbeer (namens de Milieufederatie)</i>	3
Overdracht bodemsaneringsbevoegdheden	
Wet bodembescherming aan de gemeente Emmen	11
Budgetsubsidies Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie en Milieufederatie Drenthe en evaluatietraject	11
Krediet Natuurgebiedaankopen	13
Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen Drenthe: toekomstvisie, financieel perspectief en wijzigingsvoorstellen	16
Sluiting	18
Toezeggingen	19

STATENCOMMISSIE MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 20 november 2000 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw M.Ch.A. Smilde (voorzitter)
H. Baas (GPV/RPF)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
mevrouw M. Duran (D66)
A. Haak (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
H. Holman (CDA)
T. Hopman (Ouderenpartij)
H.R. Hornstra (PvdA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (GPV/RPF)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
B. Popken (OPD)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)
J.P. Sluiter (D66)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
K.H. Smidt (VVD)
H.G. Stoel-Snater (PvdA)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
W.R. Visser (secretaris)
C.J. Mulder

Afwezig met kennisgeving:

F. Benning (VVD)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mede dat bericht van verhindering is ontvangen van de heer Benning.

3. Verslag van de vergadering van 16 oktober 2000

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

4.1 Brief van gedeputeerde staten van 24 oktober 2000, kenmerk 42/6.1/2000005725), inzake voortgang actiepunten Provinciaal omgevingsplan (POP)

De heer KUIPER vraagt hoe de staten betrokken zullen worden bij de evaluatie.

De heer POPKEN vraagt of de gegevens omtrent de uitgevoerde inspecties naar externe veiligheid, zie C.2.3, beschikbaar zijn voor de commissie. De minister heeft gereageerd op de proefboringen, waarbij hij kritiek uit op de wijze waarop de provincie een en ander wil regelen.

De heer SLUITER vraagt hoe de staten betrokken worden bij de aangekondigde herziening van een aantal punten. Tijdens de algemene beschouwingen is bovendien al het nodige in de week gezet.

De heer DIJKS legt uit dat van de te houden ronden een samenvatting wordt vervaardigd, waarop het college met zijn bevindingen terug zal komen naar de staten in de vorm van bespreekpunten. Bij een eventuele herziening van het POP zullen altijd de staten worden betrokken.

De heer KUIPER heeft in de brief gelezen dat er met de betrokken organisaties een evaluatie uitgevoerd zal worden, alvorens terug te koppelen naar de staten. Is het niet mogelijk om de staten iets vroeger bij de evaluatie te betrekken?

Mevrouw EDELENBOSCH wijst erop dat gedeputeerde De Vries reeds bij de algemene beschouwingen een toezegging op dit vlak heeft

gedaan. De staten zullen volop betrokken worden bij alles wat er uit de evaluatie komt. De brief is slechts bedoeld om de stand van zaken weer te geven bij de diverse actiepunten.

4.2 Bodemsaneringsprogramma 2001-2004, toegezonden bij brief van gedeputeerde staten van 1 november 2000, kenmerk 42/6.5/2000010345

Dit ingekomen stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

4.3 Voortgangsrapportage stimulerings biologische landbouw Drenthe, toegezonden bij brief van gedeputeerde staten van 1 november 2000, kenmerk 43/6.5/2000010652

De heer SMIDT stelt voor, de rapportage voor de volgende commissievergadering te agenderen.

De heer HOLMAN steunt dit voorstel en merkt tevens op dat reeds f 10 miljoen benut is als het gaat om de stimulerings. Welke middelen zijn voor de komende jaren beschikbaar en waaraan worden die besteed?

Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe voor de volgende vergadering een schriftelijk antwoord toe te sturen. De inzet is echter om alleen gebruik te maken van de reeds bestaande maatregelen en programma's. Er wordt dus geen extra geld op de plank gelegd.

De VOORZITTER constateert dat de rapportage geagendeerd wordt voor de eerstkomende commissievergadering.

5. IPO-aangelegenheden

Mevrouw EDELENBOSCH herinnert eraan dat tijdens de algemene beschouwingen is gemeld dat er in december een bestuursovereenkomst zou worden getekend tussen de provincies en het Rijk. Dat was toen nog gekoppeld aan een uitvoeringscontract en een aantal andere zaken. Hierbij kan verwezen worden naar het systeem van de kaderbrief, het Interprovinciaal Meerjarenprogramma (IMP) en het Provinciaal Meerjarenprogramma (PMP), waarover de staten beslist. Tijdens de IPO-vergadering is echter besloten om een knip te leggen bij het uitvoeringsprogramma en de kaderbrief. Dat betekent dat de extra com-

missievergadering in december, nodig voor ondertekening, planning en financiën, niet nodig is. Dit alles komt nu in uitgewerkte vorm bij de reguliere commissievergadering in januari ter sprake.

6. Rondvraag

De heer DIJKS heeft afgelopen zaterdag in de NRC een artikel gelezen over grote fraude bij bodemsanering, waarbij het landelijk Service Centrum Grondreiniging (SCG) betrokken is. Daarbij worden onder meer de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het IPO genoemd. Zodra er meer bekend is over eventuele betrokkenheid van Drents zand, zullen gedeputeerde staten (GS) de staten op de hoogte stellen.

7. Statencommissiestuk van 9 oktober 2000, kenmerk 38/6.3/200008802, Energieverkenning Drenthe

Spreekrecht

De heer VAN OOSTERWIJK van de Stichting Kwelgeest vindt dat Drenthe de ambitie moet hebben, 250 mWp zonnestroom te realiseren tussen nu en het jaar 2007.

Het probleem rond de kooldioxidetoeename is een mondiaal, maar ook een Drents probleem. Gezien de bezwaren van verbranding is het logisch om te denken aan energieopwekking die geen verbranding nodig heeft. Zonnestroom, ook wel bekend als photovoltaïsche omzetting of zonne-PV, wordt dan ook algemeen gezien als het meest veelbelovende perspectief voor toekomstige elektriciteitsvoorziening. Het cruciale punt is echter de hoge prijs. Zonnestroom is voor de kleinverbruiker vijf keer zo duur als conventionele elektriciteit. Hier ligt dan ook de uitdaging om dankzij een Drents grootschalig zonnestroom-offensief deze prijs binnen enkele jaren concurrerend te maken.

Een verstandig Drenthe laat de ontwikkeling en implementatie van andere vormen van duurzame energie over aan andere provincies en focust zich op grootschalige toepassing van netgekoppelde elektriciteitsopwekking met zonneceltechnologie. De bestaande techniek is ver genoeg ontwikkeld, betrouwbaar, veilig en bedrijfszeker. In vergelijking met andere duurzame bronnen presteert zonne-PV per hectare een factor 3,5 beter dan windenergie en een factor 20 beter dan biomassa. Zonnestroom

is duurzaam en efficiënt genoeg voor duurzaam gebruik.

Als Drenthe ervoor kiest de zonneprovincie van Nederland te worden, volgt het de adviezen van een indrukwekkende rij onderzoekers, die allen stellen dat opschaling vanaf circa 250 mWp de prijs van zonnestroom concurrerend maakt met conventionele energie, en dát zonder verzurende emissie en zonder toename van kooldioxide; ten minste een factor 10 beter dan fossiele energie.

Om de exclusieve keuze voor zonnestroom tot een succes te maken, is een paar dingen nodig.

Technische kwaliteit waarborgen houdt onder andere het opleiden van installateurs in.

Optimalisatie betekent dat de beschikbare ruimte zo goed en volledig mogelijk moet worden benut.

Ook moet er oog zijn voor alle factoren die met de acceptatie te maken hebben. Een esthetisch verantwoorde inpassing is dan ook essentieel voor een brede acceptatie en dus succes.

De spreker vraagt de staten, het college te vragen om dit initiatief te steunen en tevens om op 18 april 2001 deel te nemen aan het eerste Keuning-congres zonnestroom in Drenthe.

Een IJSBEER komt, uitgenodigd door de Milieufederatie, vertellen dat zijn leefomgeving, de Noordpool, al sinds jaren wegsmelt als gevolg van het toenemende energieverbruik van de mensen. In de Verenigde Naties is al tien jaar geleden geconstateerd dat er een klimaatprobleem is. Wetenschappers onderzoeken, politici wegen af, maar er gebeurt niets. Ook in Den Haag wordt gesproken op de Klimaatconferentie, al is het afwachten wat eruit komt. De provincie Drenthe moet daar niet op wachten, maar moet kiezen voor een actieprogramma van de noordelijke provincies, gemeenten en energiebedrijven voor een duurzame energievoorziening. Het doel daarbij moet zijn het energieverbruik over vijftig jaar, zeker voor de volgende generaties, te halveren. Dan is ook het gas op.

De liberalisering van de energiemarkt brengt met zich dat de energieprijzen daalt en het verbruik dienovereenkomstig zal toenemen. Als de provincie echter haar aandelen in het energiebedrijf verkoopt, komt er geld vrij om een actieprogramma mede te financieren. Binnen een dergelijk programma moet gekozen worden voor bezuiniging enerzijds en duurzame energie anderzijds. Duurzame energie is vooral zonne-energie, zeker in een provincie als Drenthe. De provincie kan een voorbeeld vormen door een grootschalig gebouw

met energiezuinige woningen met zonne-panelen te financieren.

Energiebesparing moet prioriteit gegeven worden, bijvoorbeeld binnen de kaders van Kompas en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), zodat ecologie en economie als begrippen samensmelten.

De heer HORNSTRA noemt het uitkomen van de Energieverkenning Drenthe goed getimed, nu de kranten vol staan over de Klimaatconferentie in Den Haag. Het is dan ook, zeker zoveel jaar na het Rapport van de Club van Rome in 1973, tijd om spijkers met koppen te slaan.

De nota bevat veel bouwstenen voor gericht beleid. Het voorstel om te komen tot een provinciale menukaart klimaatbeleid wordt onderschreven. De problematiek van de uitstoot van CO₂ en het broeikaseffect kunnen in verband worden gebracht met het zoeken naar andere, energiezuinige methoden van wonen, werken en energie-opwekking, daadwerkelijke besparing van energieverbruik en goede voorlichting en educatie. Met name de laatste twee punten komen onvolgende naar voren in de nota, terwijl voor de korte en de lange termijn juist hier de meeste winst te behalen valt.

Ondanks dat de provincie veel doet, moet opgemerkt worden dat er geen post op de begroting voor energie is terug te vinden. Wat is hiervan de oorzaak?

Het jaar 1999 wordt in de nota als referentiepunt genomen. Gezien de economische groei en dus extra energieverbruik in de jaren daarna is de werkelijke uitstoot echter veel groter. Dat betekent dat de maatregelen verder moeten voeren om de toch reeds gematigde doelstelling te realiseren. Zonder de Vuilafvoer Maatschappij (VAM) zou de provincie overigens nog maar weinig presteren. Uit de nota blijkt dat de provincie in twee derde van de gevallen direct of indirect invloed kan uitoefenen op te nemen maatregelen. Dat houdt een grote missie in voor het college en de staten.

Meer in het algemeen moet de vraag beantwoord worden, waarop ingezet moet worden. Moet gekozen worden voor actiepunten of speerpunten of moeten werkelijk alle mogelijkheden tot besparing en duurzame energie worden gebruikt? Bij elke maatregel speelt het draagvlak onder de bevolking een belangrijke rol. Goede voorlichting aan en praten met burgers is van groot belang.

Als de bedrijvigheid van het Westland naar Drenthe komt, zal dit gepaard gaan met zeer grote hoeveelheden tuinafval en dergelijke. Het inzetten

op vergisting, eventueel in samenwerking met bedrijven die actief zijn in de verwerking van organisch afval, lijkt grote mogelijkheden te bieden met het oog op bio-energie. Hiernaar moet gericht onderzoek gedaan worden.

Windenergie is en blijft, vooral door het ruimtebeslag en de noodzakelijke inpassing in een cultuur-historische omgeving, voor velen in Drenthe een gevoelig punt. Het POP verbiedt sowieso dat Drenthe vol met windmolens wordt gebouwd.

Omdat aan de over het rendement bekende informatie vooralsnog niet getwijfeld hoeft te worden, betekent dit dat de provincie Drenthe moet meewerken aan de op dit vlak opgelegde taakstelling. Coevorden kan een begin zijn, maar hoeft niet het einde te betekenen. Zowel de nota als het desbetreffende stuk van de Milieufederatie geven een aantal alternatieve mogelijkheden voor locaties. Bovendien moet men ook de mogelijkheid van een combinatie van windmolens met kunst openhouden. Ook hier is een breed draagvlak onder de betrokken burgers van groot belang.

Bij het bouwen van huizen moet in Nederland aan een groot aantal minimumeisen worden voldaan. Er moet bij nieuwe projecten een goede voorlichting komen over wat er boven dit minimum mogelijk is, wat het rendement is van mogelijke maatregelen en welke subsidiemogelijkheden er zijn.

Onder 6.7.6. staat een aantal zinvolle suggesties op dit vlak. Zonne-energie zou op dit vlak een speerpunt kunnen vormen.

Inzake de bestaande bedrijventerreinen moeten, met het oog op de duurzaamheid, de ondernemers erbij betrokken worden. Die zijn immers altijd te vinden voor innovatieve veranderingen. Bij de nieuwe terreinen blijkt volgens de nota aandacht te zijn voor onder meer zonnewarmte, warmtepompen en zonne-energie. Op dit vlak moet de samenwerking tussen bedrijven en provincie worden gestimuleerd. Overigens moet ook de mogelijkheid van het gebruik van aard-warmte serieus onderzocht worden.

Bij de acties die de provincie zou kunnen ondernemen, valt een aantal dingen op. Aan groene stroom werkt de provincie immers tot nu toe niet mee. Daarnaast zijn ook zeker deelname in een windturbineproject en het zonne-energieprivé-project zeker het overwegen waard. Kunnen de staten hierover op korte termijn een kosten-plaatje tegemoet zien?

Daarnaast moet er echter, aansluitend bij de insprekers, zo snel mogelijk een actieplan komen. Dit betekent een gesprek op korte termijn, gericht op resultaten, met de grote energiepartners: VAM,

Essent, Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) en de vele kleine groeperingen, waarin veel deskundigheid aanwezig is. Waarom niet een PEP, een provinciaal energieplan, onder het motto: eerst besparen en vervolgens zoeken naar nieuwe mogelijkheden met een goede voorlichting? Dit kan goed plaatsvinden in samenwerking met de andere noordelijke provincies.

Mevrouw REMMELTS wijst erop dat, terwijl de Klimaatconferentie in volle gang is, de provincie zich buigt over de vraag, hoe de internationale Kyoto-afspraken te verwerken in het eigen beleid. In Kyoto is afgesproken dat de CO₂-uitstoot terug moet worden gedrongen. Voor Nederland geldt de verplichting een productie-quotum aan duurzame energie van 5% in het jaar 2010 en 10% in het jaar 2020 te realiseren. De CO₂-reductiedoelstelling is 6% voor Drenthe.

In het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS) zien de provincies voor zichzelf een belangrijke rol weggelegd op het gebied van energie-efficiency en het gebruik van duurzame energiebronnen. De ambities op dit gebied moeten vastgelegd worden in een provinciale menukaart klimaatbeleid. De landelijk vastgestelde taakstelling vormt voor Drenthe de norm, die reeds een behoorlijk forse inspanning zal vergen. De hulp van de andere partners, de gemeenten, de bedrijven en de burgers, zal meer dan nodig zijn. De taakstelling brengt een verantwoordelijkheid met zich, die niet met de term NIMBY (not in my backyard) in verband te brengen valt. Bij dit alles is een doelgroepenbenadering van groot belang. Via het Platform Duurzaam Bouwen en Duurzaam Drenthe zijn reeds de nodige contacten met de doelgroep gelegd. Natuur- en milieueducatie (NME) en ook Essent brengen energiebesparing onder de aandacht bij de inwoners van Drenthe. De doelgroepenbenadering moet dan ook een plaats krijgen in de provinciale menukaart klimaatbeleid. De provincie kan daarnaast de rol van stimulator vervullen bij het behalen van de landelijke doelstellingen. In SNN-verband kunnen Kompas-activiteiten worden ontwikkeld. In overleg met gemeenten en projectontwikkelaars kan energiebesparing ten aanzien van bestemmingsplannen onder de aandacht worden gebracht: bereikbaarheid en duurzaam bouwen.

De provincie Drenthe wekt relatief meer duurzame energie, 2,3%, op dan geheel Nederland, 1%. De door de VAM opgewekte bio-energie is daarmee specifiek voor de Drentse situatie. Uit onderzoek blijkt dat biomassa en windenergie op korte termijn,

als gevolg van uitontwikkelde technieken en in normale marktomstandigheden concurrerende prijzen, het meest aantrekkelijk zijn. De door de provincie toegestane mogelijkheden tot windenergie moeten dan ook in samenwerking met de gemeenten volop onderzocht worden. Drenthe moet kortom, de ambitie op biomassa en windenergie richten. Het richten van de inzet op zonne-energie brengt immers hoge, aan de burger door te rekenen, kosten met zich mee. Een experiment als dat van WMD en Essent Energie, de eerste Nederlandse zonne-centrale, is echter prima. Voor Essent Energie moet in het kader van de duurzame energieopwekking een prominente rol worden weggelegd. De provincie moet stimuleren en initiatieven steunen, zeker nu de technologie hieromtrent in volle ontwikkeling is. Dit betekent echter een lager ambitieniveau op dit vlak. Onderzoek van TNO heeft uitgewezen dat de bodem van Drenthe zeer geschikt is voor de winning van aardwarmte en de opslag van CO₂. Volgens de provincie Groningen is tevens biodiesel voor de landbouw haalbaar. Ook Drenthe zou beide zaken als mogelijke bijdrage kunnen zien om de doelstellingen te halen.

Het Rijk, de provincie en de gemeenten moeten samen de kar trekken. Daarnaast dient Essent zijn rol goed in te vullen. Provincies en gemeenten moeten in overleg blijven om de doelstellingen te halen. De activiteiten van de provincie moeten een duidelijke meerwaarde hebben. Het Rijk zal initiatieven met subsidie moeten steunen. De provincie heeft met name een taak in de beïnvloedingssfeer.

De heer JONKER constateert dat het bij de Klimaatconferentie natuurlijk niet de eerste keer is dat het milieu, de CO₂-uitstoot en het energieverbruik volop in de belangstelling staan. Wel kan men nog steeds horen dat het goed is om de gordijnen te sluiten met het oog op het zuinig omspringen met energie. Het is echter de vraag of de mensen er wel van wakker liggen, zeker nu NIMBY is vervangen door NIVEA (niet in mijn voor- en achtertuin) als het om windmolens gaat. In de Energieverkenning Drenthe is sprake van bouwstenen voor een vooruitstrevend beleid inzake energiebesparing en vermindering van de CO₂-uitstoot, uitmondend in een convenant met de gemeenten en afspraken met het Rijk. Daarbij moet overigens direct afgesproken worden wat de (financiële) tegenprestatie is van het Rijk. Volgens de Energieverkenning produceert Drenthe 2% van de nationale CO₂-uitstoot. De taakstelling is

echter om 3% aan reductie te realiseren, een zware en wat scheve last. Als de overheid verplichtingen aangaat en daarop vervolgens de burgers aanspreekt, moet zij zelf het goede voorbeeld geven. Werkelijke energiebesparing raakt dus ook het eigen huis van de provincie Drenthe.

De heer KUIPER wijst erop dat eenzelfde argumentatie blijkbaar niet opgaat als wordt voorgesteld het goede voorbeeld te geven door middel van inzet van biologische middelen in de catering.

De heer JONKER onderschrijft de intentie, maar is van mening dat het niet afdwingbaar is, omdat er geen volledige zeggenschap is wat betreft de catering. Energie kan echter zelf en direct ingekocht worden.

Mevrouw DURAN vraagt wat in dit verband een voorbeeldfunctie betekent.

De heer JONKER antwoordt daarbij te denken aan het gebruiken van groene energie, bijvoorbeeld door middel van zonnecollectoren, en een inspanning om energie te besparen.

Over bio-energie en mest wordt weinig meer gehoord, al is Drenthe er trots op er meer aan te doen dan het landelijk gemiddelde. Dat is echter uitsluitend te danken aan de VAM. Bio-energie uit mest bij boeren is een goed alternatief inzake een verminderde uitstoot van CO₂. In Dwingeloo draait een dergelijk apparaat al twintig jaar en tot volle tevredenheid van de eigenaar.

Uiteindelijk is zonne-energie de ideale vorm van energieopwekker, zeker als op termijn het prijskaartje minder zal worden. Ook warmtepompen met het oog op aardwarmte in nieuw te bouwen woningen kunnen ongekende mogelijkheden bieden. Tevens zijn er in Drenthe mogelijkheden om kleinschalige waterkrachtcentrales te plaatsen bij kanalen en de waterstromen, de provincie uit. Gezien de terugverdientijd, vier jaar, is het een gemiste kans dat hier niet eerder gebruik van is gemaakt. Wellicht vormt de bouw van stuwen en dergelijke voor waterretentie het moment om waterkracht te overwegen.

De provincie moet afspraken maken met de gemeenten om in te zetten op duurzame energie, bij voorkeur zonne-energie en daarnaast warmtepompen en waterkracht. Als dit niet mag baten, moet overgegaan worden op windenergie; niet de eerste keus. De doelstelling moet immers worden

gehaald. Het lijkt al met al goed als het college met een actieplan komt.

De heer KUIPER vindt de beleidsbrief prima. Er is sprake van een goede inzet van nieuw beleid, getrokken in het kader van de CO₂-uitstoot, het vergroten van het aandeel duurzame energie, het ontwikkelen van een integraal energiebeleid en het hanteren van strikte randvoorwaarden.

De nota kent voldoende uitgangspunten voor een ferme inzet van energiemaatregelen: voorbeeldfunctie provincie, een energiebesparingsprogramma, gebruik van Kompas-gelden, meer gebruikmaken van de mogelijkheden van de provincie als bevoegd orgaan bij vergunningverlening en -handhaving, inrichting duurzame bedrijventerreinen, meer gebruik energiescans agrarische bedrijven, asfaltcollectoren enzovoort.

Door het ontbreken van een actieplan moet benadrukt worden dat het college gehouden is aan uitvoering van een goedgekeurde Energieverkenning Drenthe. Dat actieplan moet er komen, inclusief een tijdschema voor realisatie van een en ander.

Mevrouw REMMELTS legt uit dat de Energieverkenning Drenthe, van de hand van Ecofys, niet goedgekeurd of aangenomen zal worden. Dit onderzoeksrapport biedt slechts bouwstenen voor een energiebeleid.

De heer KUIPER beaamt dit. Op basis daarvan moet er echter een actieplan komen, met daaraan gekoppeld een tijdschema.

De nota kent raakvlakken met eerder besproken stukken over Coevorden, windenergie en energiebesparing. Het is echter vreemd dat het voorliggende stuk het raamwerk vormt, terwijl de afgeleide stukken reeds in de staten ter sprake zijn geweest. Er moet toch eerst een besluit zijn genomen over integraal beleid?

Wat betreft de inrichting van bedrijventerreinen kan energie-efficiëntie verder worden doorgevoerd dan de Energieverkenning doet. Eerder is gewezen op synergetische effecten als bio-massa, zonne-energie, besparing, koppeling van bedrijfsprocessen, windenergie, terugwinstsystemen en warmtepompen die aan elkaar worden verbonden. Dit komt in feite neer op het creëren van een fossielebrandstoffenonafhankelijk bedrijventerrein; een prima voorbeeld voor de rest van Nederland.

Andere aanvullingen op de Energieverkenning zijn onder meer het gebruik van infraroodfotografie om

energielekken op te sporen, die een optimalisatie van maatregelen mogelijk maakt. Ook kan

gebruik worden gemaakt van het verwerken van huurprijzen in de energiebesparingsmaatregelen. Wat betreft de inzet op zonne-energie kan in bestemmingsplannen nog strikter getoetst worden op zongericht bouwen, wat iets anders is dan alleen zuidoriëntatie. Voor de provincie is tevens een rol weggelegd bij de toetsing op de uitvoering. Sommige gemeenten wijken onder druk van projectontwikkelaars immers af van bestemmingsplannen. Er moet een visie komen over de vraag hoe de provincie vanuit het POP meer kan optreden als handhaver, vanuit het besef hoe lastig deze materie is.

Het inzetten op zonne-energie betekent ook inzetten op fotovoltaïsche systemen, waardoor de kans geboden wordt op het ombuigen van beleid. Cellen kunnen daardoor goedkoper worden. Bovendien bestaan er meerdere inpassingsmogelijkheden in het Drentse landschap. Is het college bereid, een voorstel voor te leggen over de inzet van de mogelijkheden en de rol van de provincie daarbij?

De provincie moet een mogelijke afnemer kunnen zijn van groene energie. Zo nodig moet actie ondernomen worden om daartoe de mogelijkheden te creëren. Met het ontwikkelen van windenergie moet voorzichtig omgesprongen worden met het oog op de landschappelijke consequenties. Bovendien moet het gaan om energie voor Drenthe. Het mag uiteindelijk niet zo zijn dat windmolens het landschap van Drenthe verpesten, alleen om de waterbedden in de Amsterdamse grachtengordel te verwarmen.

De heer HORNSTRA wijst erop dat de taakstelling gehaald moet worden, ook met het zorgvuldig gebruiken van windenergie. Het plaatsen van een enkele windmolen op een bedrijventerrein is daarbij niet aan de orde. Ook dan gaat het altijd om het plaatsen van tien of meer windmolens achter elkaar.

De heer KUIPER houdt de mogelijkheid van solitair geplaatste windmolens bij bedrijven-terreinen overeind. Dat heeft alles te maken met de randvoorwaarden voor het gebruik ter plekke.

De heer HORNSTRA vraagt of de essentie niet is dat windenergie een bijdrage vormt aan duurzame energie.

De heer KUIPER is van mening dat het grote gevaar is dat de indruk ontstaat dat de energie uit fossiele brandstoffen onbeperkt voorradig is. De groei van het stroomgebruik over het afgelopen jaar doet de inzet van duurzame energiebronnen in datzelfde jaar immers teniet.

Mevrouw REMMELTS vraagt zich af of de Drentse burgers genoeg streekeigen groene stroom aangeboden kan worden.

De heer KUIPER antwoordt dat het inzetten van duurzame energiebronnen op de plek zelf het beste resultaat biedt. Dat is bovendien van groot belang voor de bewustwording van mensen.

Mevrouw REMMELTS vraagt of de inzet van solitaire windmolens bij agrarische bedrijven ook mogelijk moet zijn.

De heer KUIPER is daar in eerste instantie niet op tegen, mits ze uitsluitend ingezet worden voor de bedrijfsvoering en er geen sprake is van aansluiting op het koppelnet.

Daarom wordt voorgesteld om de Essent-gelden anders in te zetten, namelijk voor de realisatie van allerlei ontwikkelingen op het gebied van besparing, energiebronnen en het efficiënt omgaan met natuurlijk hulpbronnen.

De heer SLUITER is van mening dat bij het opstellen van een Drentse energiemenukaart twee vragen een rol spelen. Wat willen wij? Wat kunnen wij? De nota Energieverkenning Drenthe laat een scala aan mogelijkheden zien, waarbij echter grotendeels voorbij wordt gegaan aan de moeilijkheden bij realisatie van een en ander. De trias energetica moet voorop staan: energiebesparing, duurzame energie en een efficiënte omzetting. Energiebesparing moet het hoofdgerecht vormen op de provinciale energiemenukaart. Duurzame energie en efficiënte omzetting vormen voor- en nagerechten die extra luister geven aan het hoofdgerecht.

Mevrouw REMMELTS wijst erop dat, ondanks alle inspanningen, de maatschappij juist steeds meer energie nodig heeft. Energiebesparing moet overigens een item van belang blijven.

De heer SLUITER is van mening dat de kansen voor energiebesparing voor het oprapen liggen. Daar kan de eerste winst gemakkelijk worden behaald. De technologie is voor een deel be-

schikbaar. Daarnaast is en blijft het deels een mentaliteitskwesitie. Op korte termijn valt hier procentueel gezien de meeste winst te behalen. In de nota wordt geconstateerd dat de Drentse gezinnen meer energie gebruiken dan het Nederlands gemiddelde. Dit alles vraagt dan ook om een krachtige inzet hierop. Overigens kan ook het concept van het zuidgericht bouwen, door middel van de aanscherping van bouwvoorschriften, veel winst opleveren. De in de nota genoemde term "terugverdienen binnen de levensduur" zal bedrijven aanspreken. Dit levert economische motieven op, die zowel goed zijn voor het bedrijfsleven als voor het milieu. Als dit idee voldoende onder de aandacht wordt gebracht, ligt ook hier de milieuwinst voor het oprapen. Op het terrein van energiebesparing moeten er al met al stimuleringsprojecten komen. Die lijken immers op korte termijn veel zoden aan de dijk te kunnen zetten.

Op het vlak van de duurzame energie liggen de nodige kansen, al hangen die nog nauw samen met de volop in beweging zijnde technologische ontwikkeling. De afweging hierbij is die tussen investeringen en directe resultaten. Drenthe moet hier proportioneel aan bijdragen.

Ook op het gebied van een efficiënte omzetting van fossiele brandstoffen vallen er in Drenthe resultaten te behalen. Het aandeel van verkeer en vervoer in de CO₂-emissie laat zien dat hier de provincie door middel van een goede inrichting van wegen, snelheidsregulering en verkeers-stroomlijning, resultaat kan behalen. Deze maatregelen kunnen immers leiden tot meer kilometers per liter brandstof.

Als de provincie Drenthe een energiebeleid wil voeren en daarbij inzet op de onderdelen besparing, duurzame energie en efficiënte omzetting, moeten er met het oog op de geloofwaardigheid in, op of om het eigen huis voorbeeldprojecten worden gestart. Daarbij moet het vooral gaan om overtuiging en uitstraling en niet om een directe bijdrage aan energiebesparing of milieuwinst.

De heer BAAS heeft de nota, mede in het licht van de Klimaatconferentie, met grote belangstelling en instemming gelezen. Ook de beleids-brief kan op instemming rekenen. Meer in het bijzonder wordt met belangstelling gewacht op de provinciale menukaart. Het energieprobleem van de provincie Drenthe is op een heldere en duidelijke manier inzichtelijk gemaakt.

Zeker voor de lange termijn moet de zonne-energie prioriteit krijgen. Alhoewel windenergie niet

uitgesloten moet worden als energiebron, vormt dit met het oog op de hoeveelheid wind en het landschappelijke karakter van Drenthe niet de ideale vorm van alternatieve energie. Op dit vlak ligt een noordelijk actieprogramma voor de hand. Er wordt reeds veelvuldig samengewerkt met de provincies Groningen en Friesland, bijvoorbeeld inzake windenergie. In een dergelijk programma moeten de aanbevelingen van de Energieverkenning Drenthe worden opgenomen. De provincie Drenthe lijkt met een bijdrage van duurzame energie aan het primaire energieverbruik van 2,3% ruimschoots te voldoen aan de gevraagde inspanningen. Dit is echter bijna uitsluitend een gevolg van de bio-energie van de VAM. Inzake windenergie, zonne-energie, zonnethermische en warmtepompen loopt Drenthe achter, zodat een inhaalslag gemaakt moet worden. Uiteindelijk moet de provincie op deze punten gelijke tred houden met Nederland, zodat Drenthe in totaal een voorlopersrol kan vervullen.

Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, ook in het kader van Kompas, kan het punt van alternatieve energievormen goed meegenomen worden. Ook is het van belang dat de provincie een voorbeeldfunctie vervult, bijvoorbeeld met groene stroom.

In de nota worden aanbevelingen gedaan op het gebied van educatie van en communicatie met de Drentse burgers. Iedereen moet zich verantwoordelijk voelen voor het gebruik van energie en de effecten op de eigen leefomgeving. Hierbij moeten ook de relaties met de gemeenten en met Essent niet worden vergeten. Ook dit moet deel uitmaken van het gevraagde actieplan.

De heer DE HAAS erkent dat de prima nota Energieverkenning Drenthe bouwstenen kan leveren voor een energiebeleid. De provinciale menukaart klimaatbeleid wordt dan ook met belangstelling afgewacht.

Het gebruik van windenergie moet, zeker in een windarme provincie, in Drenthe tot het uiterste worden beperkt. De Nota windenergie voor Drenthe zal dan ook enge kaders moeten aangeven. De landelijke taakstelling inzake wind-energie moet in overleg met Den Haag worden veranderd, zeker als er een Drentse voorkeur voor alternatieven is, zoals voor zonne-energie, aardwarmte en waterkracht.

Meer in het algemeen moet meer aandacht gevestigd worden op de mogelijkheden van energiebesparing. Daarbij moet echter vermeden

worden dat het uiteindelijk kostenverhogend zal werken voor de burger.

Mevrouw REMMELTS wijst erop dat NME, de Milieufederatie en de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen reeds jarenlang het thema van besparing op de agenda hebben staan. Er gebeurt dus reeds zeer veel aan voorlichting door deze gesubsidieerde organisaties.

De heer SLUITER vraagt zich af of energiebesparing in de ogen van de heer De Haas geen kosten met zich mag brengen.

De heer DE HAAS staat een duidelijke energiebesparing voor. Die moet dusdanig tot stand gebracht worden dat de burger niet wordt gestraft door middel van hogere kosten. De burger moet immers geïnteresseerd blijven in dit onderwerp. Daarbij speelt de portemonnee een belangrijke rol.

De heer KUIPER vraagt of de heer De Haas zich kan vinden in een energiebesparing die per huishouden kostenneutraal uitwerkt, bijvoorbeeld door een iets hogere huurprijs.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt of de heer De Haas bovendien onderschrijft dat eventuele besparingen niet direct weggenomen moeten worden door een ecotaks.

De heer DE HAAS beaamt beide opmerkingen. De burger moet warm blijven lopen voor de provinciale plannen.

Naar verwachting zal de bedrijfsactiviteit in Drenthe met 40% toenemen. Dat betekent dat tegelijkertijd maatregelen genomen moeten worden om energiebesparingen plaats te doen vinden.

De heer HOPMAN merkt op dat er goede bedoelingen te over zijn. Het komt vooral op de uitvoering aan. Volgens het college kan de nota als basis dienen voor het opstellen van een provinciale menukaart klimaatbeleid. In het Bestuursprogramma 1999-2003 is uitgesproken dat een krachtig energiebesparingsbeleid en het inzetten van duurzame energie de basis moeten vormen. De nota vormt al met al een goede bijdrage tot een nadere invulling van energiebesparing en duurzame energie. De inbreng van de sprekers is daarbij een duidelijk signaal. Blijft over de vraag of bespreking van de nota, geschreven door Ecofys, betekent dat vandaag een

bureau of de politiekverantwoordelijken worden gecontroleerd.

De heer DIJKS toont zich tevreden met de reacties en de daarbij genoemde initiatieven. De bedoeling van de discussienota van Ecofys is, stil te staan bij de mogelijkheden die er zijn en de vraag welke keuzen er moeten worden gemaakt. Na bespreking van deze nota zal het college tot een actieplan komen, zoals reeds veelvuldig is geopperd.

Het belang van goede voorlichting is evident, vooral omdat daarbij nog veel rendement te behalen valt. Iedereen moet immers, ondanks een goedlopende economie, elke dag bij energie en energiebesparing stilstaan. Daarbij staat voor de provincie Drenthe voorop dat de nationale afspraken, vertaald naar de provincie, als een minimuminzet dienen. Dat zal overigens nog een hele klus worden. Mede daarom moet het actieprogramma zodanig in elkaar steken dat het bereikbaar wordt voor vele doelgroepen: onderwijs, scholieren, bedrijfsleven, waterschappen, gemeenten en provincie. In de afgelopen week zijn er overigens reeds een aantal bijeenkomsten geweest in het kader van duurzame ontwikkeling en duurzame energie. Het actieplan moet een intensivering van de voorlichting bevatten, samen met de betrokken partijen. Het lijkt goed om dan bij de scholen te beginnen.

Het Rijk heeft inzake windenergie een nationale taakstelling, een resultaatsverplichting, aan de provincies opgelegd van 1.500 mW in het jaar 2010. De vraag: wie daarbij wat doet, is inzet van, in dit geval, onderhandelingen in IPO-verband. In april-mei volgend jaar moet geprobeerd worden om daar op een genuanceerde manier invulling aan te geven.

Mevrouw REMMELTS vraagt zich af of het mogelijk is om de Drentse bijdrage aan de taakstelling voor windenergie in de IPO-onderhandelingen te ruilen voor een taakstelling voor biomassa.

De heer DIJKS herhaalt dat er voor het jaar 2010 een taakverplichting ligt van 1.500 mW aan windenergie. Binnen de onderhandelingen kan de provincie Drenthe de andere provincies ervan proberen te overtuigen dat windenergie in Drenthe niet zinvol is. Daarbij kan windenergie niet geruild worden voor zonne-energie of bio-massa.

De heer HOLMAN vraagt of het college voornemens is om boven de taakstelling uit te komen.

De heer KUIPER dringt erop aan dat de inzet van windenergie wordt bekeken, omdat aansluiting op het koppelnet andere mogelijkheden uitsluit die windenergie een groter deel kan laten beslaan van de energieopwekking in Drenthe.

De heer DIJKS wijst erop dat eerst en vooral realisatie van de taakstelling van 1.500 mW in het jaar 2010 aan de orde is. Ook voor Drenthe is daarbij de ambitie de taakstelling te halen, door middel van goede programma's en goede voorlichting. Alles wat boven de taakstelling uitkomt, zal op vrijwillige basis moeten plaatsvinden.

De heer DE HAAS herhaalt de vraag of het mogelijk is voor Drenthe om, op basis van argumenten, in de IPO-onderhandelingen de beperkte inzet voor de taakstelling voor windenergie te compenseren door andersoortige inzet.

De heer DIJKS herhaalt dat voor de gezamenlijke provincies een taakstelling is neergelegd van 1.500 mW aan windenergie in het jaar 2010. In IPO-verband zal daarbij vervolgens een verdeling worden gemaakt. De discussie in de staten zal daarbij worden meegenomen.

De heer HOLMAN vraagt of de voornaamste beperking in dit verband, die van de provinciale ruimtelijke ordening in het POP, niet in de discussie betrokken moet worden.

De heer DIJKS wil de discussie over de Energieverkenning Drenthe niet laten afhangen van de mogelijkheid van windenergie. In de staten wordt genuanceerd gedacht over de toepassing van windenergie, wat inhoudt dat het college uiterst zorgvuldig zal handelen op dit vlak. Er is in Drenthe immers beperkte ruimte voor windmolens. Als goede mogelijkheden voor windenergie belet worden door het POP, kan dit betekenen dat een wijzigingsvoorstel dienaangaande wordt voorgelegd aan de staten. Het gaat immers niet aan om apriori te zeggen dat er in Drenthe geen ruimte is voor windenergie. Bij de N391 van Emmen naar Ter Apel is, bijvoorbeeld, onder meer gekozen voor evenwijdig aan de weg aangebrachte lichtmasten. De lyrische kritieken op dit effect kunnen ook van toepassing zijn als windmolens op

eenzelfde wijze worden opgesteld. Ook inzake de windenergie zal er kortom nog veel ontwikkeling moeten plaatsvinden.

De provincie moet tevens stevig inzetten op zonne-energie. Daarbij kan ook gedacht worden aan plaats voor zongeoriënteerd bouwen in bestemmingsplannen. Evaluatie van de milieu-paragraaf in het POP zal, net als de komende discussie met de betrokken partijen, uitwijzen of er afspraken gemaakt kunnen worden om hier inhoud aan te geven. Hierbij moet gekozen worden voor het effect van samenwerking, mede omdat de provinciale invloed op de bestemmingsplannen beperkt is.

Ten aanzien van biomassa-energie, gecombineerd met de tuinbouw, ligt reeds een voorstel van het college op tafel, dat vorige maand is besproken in deze commissie, om samen met organisaties als de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) en de tuinbouwsector te bekijken hoe in Drenthe maximaal gebruik kan worden gemaakt van omzetting van het afval van deze sector in energie. Dit spoor zal zeker verder worden gevolgd.

De bouwvoorschriften bevatten minimale eisen. Landelijk worden er discussies gevoerd over de vraag of, indien de doelstellingen niet worden gehaald, de anticipatie op vrijwilligheid moet worden omgezet in bindende voorschriften voor de bouw van een huis. In de bouwvoorschriften staat immers van alles over veiligheid, maar bijna niets over energie. Als de komende jaren het energieverbruik niet serieus teruggedrongen wordt, komen dit soort zaken in beeld.

De heer SLUITER vindt dit een te passieve opstelling.

De heer DIJKS weersprekt dit. Inzake verbetering van het milieu kan niet alle effect van regelgeving worden verwacht.

De heer KUIPER steunt de inzet van het college. Biedt het POP echter geen mogelijkheid om inzake bouwvoorschriften meer dwingend op te treden ten aanzien van de uitvoerders?

De heer DIJKS geeft aan dat in het kader van het POP met de partijen zal worden overlegd. Daarbij komt ook een verkenning op dit vlak aan de orde.

De heer VAN DER SCHOOT vindt de term "taakstellend" beter dan "dwingend".

De heer DIJKS merkt op dat bij de revitalisatie van bedrijventerreinen het onderwerp Duurzame energie volledig betrokken zal worden. Bij het bedrijfsleven zijn dan ook reeds aardige ideeën bekend op dit punt. De bedrijven zouden overigens graag hun inspanningen laten zien door bij een bedrijventerrein prominent een windmolen te plaatsen. De planologische mogelijkheid daarvan moet nog bekeken worden.

De heer DE HAAS noemt het prominent plaatsen van een windmolen geen goede promotie.

De heer DIJKS vindt het hoopvol dat er nu, na jaren waarin het niet is gelukt om revitaliseringsplannen voor elkaar te krijgen, in Coevorden, Meppel en Emmen concrete plannen voorliggen. Wellicht dat deze plannen in het kader van Kompas gehonoreerd kunnen worden. Dat vergt overigens zowel veel tijd als overleg. Het college wil graag proberen om, in overleg met de provincies Groningen en Friesland, het actieplan inzake de Energieverkenning Drenthe in SNN-verband tot een actieprogramma te maken. In het Kompas is reeds een duurzaamheidstoets opgenomen. Dan moet wel de ruimte bestaan om in Drenthe tot een effectieve uitvoering van een actieplan te komen, ongeacht de inspanningen in SNN-verband. Drenthe moet zich niet laten ophouden. Een actieprogramma in SNN-verband kan nog wel even op zich laten wachten, gelet op de ervaringen bij andere onderwerpen. Een PEP, een provinciaal energieplan, als onderdeel van het POP is een aardig idee. De voorbeeldfunctie van de provincie is van belang. Het komende jaar zal er zeer intensief worden gewerkt aan energiebesparing en duurzame energie, zonder het provinciehuis tot een versierde kerstboom te maken. Te zijner tijd zullen gerichte voorstellen worden voorgelegd.

Mevrouw REMMELTS wijst erop dat de provincie Groningen reeds bezig is om de resultaten van het TNO-onderzoek inzake aardwarmte tot actiepunten te maken. Kan ook in SNN-verband worden bekeken hoe dit te "matchen" valt?

De heer DIJKS merkt op dat het te plegen overleg in noordelijk verband altijd tweerichtings-verkeer zal zijn. Op voorhand kan niet uitgesloten worden dat ook aardwarmte deel uitmaakt van de provinciale menukaart klimaatbeleid.

De heer VAN OOSTERWIJK toont zich tevreden, omdat zijn verhaal bij zowel de staten als de gedeputeerde goed is overgekomen.

De VOORZITTER constateert dat het statenstuk voldoende is besproken.

8. Statenstuk 811, Overdracht bodemsaneringsbevoegdheden Wet bodembescherming aan de gemeente Emmen

De heer ZOMER vindt het een prima stuk.

De heer VAN DER SCHOOT maakt uit het stuk op dat de gemeenteraad van Emmen op 28 september 2000 heeft ingestemd met het in delegatie uitvoeren van een aantal provinciale taken in het kader van de Wet bodembescherming. Emmen heeft aangegeven dat zij het wel aankan. Waarop is deze conclusie inzake plotseling aanwezige deskundigheid gebaseerd? Is hierbij geld in het geding? Is Emmen rechtstreeks verantwoording verschuldigd aan het Rijk?

De heer DIJKS merkt op dat Emmen een grote gemeente is, die al over de nodige deskundigheid beschikt. Tot het jaar 2003 zal die aangevuld worden met deskundigheid van de provincie.

De heer DE HAAS vraagt of de financiële dekking van de betrokken 5 fte's in orde is bevonden.

De heer DIJKS geeft aan dat over een volledige dekking nog onderhandeld wordt met het Rijk, alhoewel van een redelijk optimisme sprake mag zijn.

De VOORZITTER constateert dat het stuk de A-status behoudt.

9. Statenstuk 791 (herzien exemplaar), Budgetsubsidies Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie Drenthe en Milieufederatie Drenthe en evaluatietraject

Mevrouw STOEL wijst erop dat bij de bespreking van dit onderwerp tijdens de vergadering van 11 september 2000 de gedeputeerde verzocht is om opnieuw het overleg aan te gaan met het Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie (CNME) en de Milieufederatie Drenthe. De communicatie over het te starten evaluatietraject en de wijze van

subsiëring voor de komende bud-getperiode was zeer gebrekkig en ongelukkig verlopen. Hernieuwd overleg heeft geleid tot het beter verstaan van elkaars argumenten. Daarbij krijgt ook het verzoek om gedurende de budgetperiode te evalueren gestalte.

Voorgesteld wordt om de evaluatie te houden in het jaar 2001 en de budgetsubsidie te verlenen voor de jaren 2001 tot en met 2003, waarna de subsidie voor het jaar 2004 zal worden vastgesteld. Worden de uitkomsten van het evaluatiejaar in 2002 besproken, zodat duidelijk is wat de gevolgen voor de instellingen zullen zijn, ook met het oog op de subsidie voor het jaar 2004?

In het voorstel staat dat er inmiddels een projectorganisatie is ingesteld en dat het niet de bedoeling is, een ad-hocstatencommissie in te stellen. Terugkoppeling naar de staten is echter van groot belang gedurende het proces. Hoe stelt het college zich dit voor?

De heer VAN DER SCHOOT gaat akkoord met de gekozen benadering in het stuk.

De heer KUIPER vindt het goed dat er overleg heeft plaatsgevonden, dat bovendien voldoende resultaat heeft opgeleverd. Het traject, inclusief de ingebouwde evaluatiemomenten, moet dan ook worden uitgevoerd. In toekomstige soortgelijke gevallen moet overigens zorgvuldiger omgegaan worden met de procedures.

Mevrouw KEMPE kan zich vinden in het stuk, aannemende dat de betrokken instellingen overweg kunnen met de gekozen werkwijze. In het stuk valt te lezen dat de consultant NME in overleg met de provincie het voorzitterschap van de Werkgroep Voorlichting en Educatie van de Nationale Parken Dwingelderveld en Drents-Friese Wold op zich heeft genomen. De provincie noch het ministerie willen echter opdraaien voor de kosten. Wat is volgens de provincie hier de oplossing?

De heer ZOMER heeft een fax ontvangen van de vice-voorzitter van de Milieufederatie Drenthe, die erop wijst dat het bijstellen van het provinciale beleid gedurende de budgetperiode juridisch gezien niet mogelijk is. Wat is hierop de reactie van het college?

De heer POPKEN gaat akkoord met het stuk en sluit zich aan bij de woorden van de heer Kuiper over zorgvuldigheid.

De heer REMMELTS gaat eveneens akkoord met het stuk.

Mevrouw EDELENBOSCH maakt duidelijk dat de aanleiding tot een en ander het besluit is geweest, alle budgetinstellingen in de provincie te evalueren. In het overleg met de instellingen is echter iets minder pregnant duidelijk gemaakt dat dit niet alleen geldt voor de welzijnsinstellingen. Dat heeft op 11 september geleid tot een breed gedragen verzoek om opnieuw in overleg te treden met CNME en de Milieufederatie Drenthe.

In een nieuw bestuurlijk overleg, een stevig doch zeer goed gesprek, zijn de uitgangspunten nog eens duidelijk neergezet. Geen van de organisaties, ook niet het Landschapsbeheer Drenthe, heeft daarbij bezwaar gemaakt tegen de evaluaties. In het herziene statenstuk, waarin de conclusie van het gesprek is opgenomen, kon iedereen zich dan ook, met enige nuancering, vinden. CNME en de Milieufederatie Drenthe hadden liever gewerkt met een vierjarige budgetperiode.

Juridisch gezien is er overigens niets mis met het besluit van de staten, over te gaan tot een evaluatie. Dat neemt niet weg dat de budgetsystematiek betekent dat een organisatie in principe aan de gang kan gaan met een overeengekomen budget. Tussentijdse evaluatie moet echter, met argumenten, tot consequenties kunnen leiden. De resultaten van de evaluatie, niet bij voorbaat een bezuinigingsoperatie, kunnen overigens op zijn vroegst voor het jaar 2004 van kracht worden. Mede op verzoek van de instellingen is bij de evaluatie gekozen voor een eigenstandig traject, met een eigen projectorganisatie en niet geheel volgens dezelfde uitgangspunten als bij de evaluatie van de welzijnsinstellingen. De grondgedachte is echter dezelfde. Getracht wordt om de evaluatie in het voorjaar van 2001 af te ronden. De staten zullen in de commissievergadering op de hoogte gehouden worden van een en ander. Gezien de extra energie die nodig was om de zaken recht te trekken, is de oproep om zorgvuldiger om te gaan met de procedure niet aan dovemansoren gericht.

Mevrouw REMMELTS constateert dat de staten, waar nodig, veelvuldig en zorgvuldig zullen worden ingelicht over het evaluatietraject.

De heer ZOMER vraagt zich af waarom het college zo laat tot inkeer is gekomen.

Mevrouw EDELENBOSCH stelt vast dat het college ook in de discussie met de commissie zijn les heeft geleerd.

De instemming van de provincie Drenthe met het overnemen door de consultant NME van twee voorzitterschappen houdt niet in dat de provincie hiervoor fondsen beschikbaar zou moeten stellen. De kosten voor de betrokken werkgroepen moeten betrokken worden op het budget van de nationale parken, inclusief de vergoeding voor de voorzitter.

De VOORZITTER constateert dat het statenstuk de A-status behoudt.

10. Statenstuk 818, Krediet Natuurgebied-aankopen

Mevrouw KEMPE stemt in met het stuk, alhoewel er een fors bedrag mee gemoeid is en het einde nog lang niet in zicht is. Reeds in 1999 hebben de staten f 395.000,-- extra beschikbaar gesteld voor het aankopen van natuurgebieden in het Reestdal en de afkoop van oude pachtrechten in het Drents-Friese Wold. Beide transacties hebben echter nog niet plaatsgevonden. Het eerder beschikbare bedrag is gebruikt voor doorlevering van gronden in het kader van het landinrichtingsproject Roden/Norg. Waarom zijn de eerdergenoemde transacties nog niet gerealiseerd? Het daarvoor bestemde geld is toch reeds gebruikt voor een ander project?

Het college zal waarschijnlijk in de loop van het jaar 2001 met een voorstel komen om bestaande pachtproblemen op te lossen, waarmee ongeveer drie ton zal zijn gemoeid, onder verwijzing naar statenstuk 682.

Het gevraagde bedrag zal worden besteed aan vier projecten. Hoe zeker is het dat deze projecten kunnen worden aangekocht?

De heer HOLMAN merkt op dat jaarlijks twee ton beschikbaar is voor het aankopen van natuurgebieden. Vorig jaar is een extra bijdrage beschikbaar gesteld, welk bedrag echter ergens anders voor is aangewend. Wederom ligt een voorstel voor extra budget om aankopen te doen, waarbij het Rijk voor de helft meefinanciert.

Meer fundamenteel kan men zich afvragen hoeveel gebiedjes er nog aangekocht kunnen worden. Er vallen echter altijd nog aanvullende gebieden te verzinnen. In dit geval gaat het gedeeltelijk om landbouwgrond. Dat had echter ook begrensd kunnen worden als reservaatgebied, zodat het in dat kader aangekocht had kunnen worden.

De aankoop van deze stukjes natuur, waarvan het beheer niet doorgeschoven wordt naar, bijvoorbeeld, Natuurmonumenten, levert per saldo natuurlijk niet meer natuur op. Moet juist Natuurmonumenten zelf niet dergelijke gebieden opkopen? Zij laat immers provincie en Rijk natuur opkopen, waarna zij hoopt het beheer ervan te verkrijgen.

Meer in het algemeen wordt in dit verband relatief veel geld besteed voor het verkrijgen van relatief weinig extra natuur. Dat steekt nogal schril af bij een regeling zoals de Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen (ROL). Moet op dit vlak niet een heldere keuze worden gemaakt door de provincie? Kan bovendien een volledig overzicht worden verschaft van wat er aan natuurontwikkeling in de pijplijn zit voor de provincie Drenthe? Hoeveel hectare natuurafrondingsgebied, reservaatgebied en beheersgebied is er? Wat is de status van de verbindingzones in de zin van beheren en aankoop? Welke beperkingen gelden daarbij? Hoe definieert men de ecologische hoofdstructuur (EHS) in verband met de ammoniakproblematiek? Hoe verhouden de wensen van de provincie zich tot de beschikbare middelen, mede met het oog op de verdubbelde grondprijzen en de doelstelling tot het jaar 2018?

De heer SMIDT is verbaasd over het gevraagde krediet, vooral omdat bij behandeling van statenstuk 682 is gezegd dat het college de zaak zou kunnen klaren met het krediet van f 200.000,--. Het is dus niet voorzien voor de begroting 2000.

Bovendien leidt de operatie niet tot meer natuur. De noodzaak van de uitgave wordt beargumenteed met de verwijzing naar de koopplicht. Tot hoever strekt die koopplicht echter? Als, bijvoorbeeld, de Maatschappij van Weldadigheid de jas aan de kapstok hangt en het Rijk akkoord gaat met een subsidie voor verwerving, is de provincie dan gehouden een dergelijk groot gebied aan te kopen? Een ander argument voor de aankoop zou veiligstelling moeten zijn. Het ruimtelijk beleid in Drenthe is echter dusdanig uitgelegd dat veiligstelling in deze zin niet meer aan de orde is. Dan blijft alleen eenheid van beheer over. Zijn daarover geen afspraken te maken? De terreinbeherende instanties zitten toch niet meer krap bij kas, gezien de Postcodeloterijgelden? Natuurmonumenten stelt uit eigener beweging toch f 80 miljoen beschikbaar aan LNV om natuurgronden te kopen? Is ruilen geen alternatief, bijvoorbeeld met gebiedjes die

niet vlak bij de EHS liggen of die geen beheersprobleem geven?

Uit het stuk blijkt dat op basis van een krediet Aankoop traditionele natuurgebieden soms ook landbouwgebied wordt aangetrokken. Die moeten toch begrensd worden als reservaatgebied? Naast de gevraagde twee ton wordt voor het jaar 2001 reeds aangegeven dat er f 300.000,-- extra nodig zal zijn, bovendien op basis van de eerder beschikbaar gestelde twee ton die voor andere doeleinden is gebruikt. Moet de werking van de ROL beperkt worden vanwege gebrek aan financiële middelen en moet er zoveel geld beschikbaar worden gesteld voor natuurgebied-aankopen?

Mevrouw DURAN vindt de voortgang bij het realiseren van de EHS heel belangrijk. De gekozen richting is dan ook goed. Om te voorkomen dat men strandt in ad-hocbeleid, is een inzicht in het totaal, met een doorkijk naar de toekomst, van groot belang. Er moeten immers prioriteiten worden gesteld.

De heer HOPMAN stelt dat de totale aanvulling van f 547.000,-- op het krediet voor natuurgebiedaankopen mede een gevolg is van het steeds duurder worden van gronden. Is er enig zicht op de prijsontwikkeling in de komende jaren? Wordt er aan deze aankopen überhaupt een grens gesteld? Hoe verhoudt een en ander zich tot de situatie in andere provincies?

De heer POPKEN sluit zich aan bij de woorden van de heer Holman. Een volledig overzicht van de plannen omtrent natuurontwikkeling in Drenthe kan goed worden gebruikt. Volgens het stuk is er sprake van een "eenmalige aanvulling". Betekent dit dat het hier gaat om het laatste bedrag dat hierin wordt gestoken? Wie is bovendien de eigenaar van de grond in het Noordenveld bij Dwingeloo? Natuurmonumenten heeft heel goede landbouwgrond op de essen. Is hier geen mogelijkheid voor een uitruil met gesloten beurzen?

De heer DIJKSTRA juicht het toe dat er veel kansen zijn voor de aankoop van natuurgebieden. Daarbij is vooral de stijging van de grondprijzen een punt van zorg. Sommige grondeigenaren leunen achterover, omdat zij weten dat de provincie toch wel tot aankoop overgaat. Het stuk zelf is onduidelijk. De zin "Door onvoorzien omstandigheden hebben deze transacties

nog niet plaatsgevonden." is non-informatie. Bovendien lag er niets ter inzage. Dergelijke zaken moeten goed toelicht worden. Natuurmonumenten koopt ook zelf natuurgebieden. Daarbij mogen echter ook de nationale en de provinciale overheid de helpende hand toesteken. Dan is het immers in bijzonder goed beheer.

De heer HOLMAN vraagt zich af of natuur in particulier beheer, via Programma Beheer of ROL, per definitie minder goed af is.

De heer DIJKSTRA is van mening dat dit afhankelijk is van de eigenaar. Dat nu grote bedragen voorliggen, komt voort uit de gekozen procedure. Alleen grote en belangrijke transacties worden aan de staten voorgelegd.

De heer SMIDT wijst erop dat het argument van koopplicht de beslissingsruimte voor de staten inperkt.

De heer DIJKSTRA heeft hier geen zicht op. Een volledig overzicht van de plannen omtrent natuurontwikkeling in Drenthe kan overigens goed van pas komen.

De heer HORNSTRA vindt het altijd goed als natuurgebied wordt aangekocht, zodat het voor de toekomst veilig is gesteld. Dat laat onverlet dat beheer door particulieren soms ook een goede oplossing is. Een beeld van wat er in de toekomst allemaal nog moet gebeuren, inzake de ontwikkeling van natuurgebieden, kan veel duidelijk maken. De stijgende grondprijzen en de bedoelingen van LNV vormen immers onzekere factoren. Een integraal beleid van de provincie op dit punt kan het overzicht ten goede komen.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe in beeld te brengen wat de vastgestelde begroting van LNV voor de provincie Drenthe oplevert op het vlak van natuurgebied. Dat is overigens aardig wat minder dan verwacht. Een aantal Kamerleden heeft overigens aangegeven hier nader, in commissieverband, met de staatssecretaris, mevrouw Faber, over te willen spreken. Er zal, mede in relatie hiermee, ook een overzicht worden verstrekt over begrenzing, EHS, natuurontwikkeling en relatienotagebieden, alhoewel dat als reeds bekend verondersteld mag worden. Een en ander zal in het voorjaar aan de staten worden toegestuurd. Daarbij zal overigens duidelijk worden

dat het krediet van twee ton verhoogd zou moeten worden naar drie ton. Ook op de verplichtingen in het algemeen zal worden ingegaan.

Er is overigens geen sprake van dat elke prijs betaald wordt voor aankoop van een natuurgebied. Afgesproken is dat nooit meer dan de waarde van de grond wordt betaald. De Dienst Landelijk Gebied doet niet mee aan het "uitbieden". Daarom loopt de provincie soms stukjes grond mis die op de afrondingenkaart staan. Sommige eigenaren kiezen overigens bewust voor veiligstelling bij een terreinbeheerder in het belang van de Drentse natuur. De provincie is daarnaast in het algemeen terughoudend bij aankoop van gebieden.

Het krediet Traditionele natuurterreinen was vijf jaar geleden vijf ton per jaar, met de mogelijkheid om niet uitgegeven middelen te sparen. De provincie besloot geen geld "dood" te laten liggen, in een fonds. Daarop is door de staten besloten dat de provincie voor de afrondingstukjes toe kan met twee ton per jaar. Daarbij geldt een afrondingenkaart, waarbij in het kader van efficiënt beheer en veiligstelling van natuurkwaliteiten bepaalde stukjes en stukken grond toegevoegd moeten worden aan de begrensde eenheden. Voor grotere transacties zouden ad-hocbesluiten worden voorgelegd, zoals in statenstuk 818.

De in het stuk genoemde bedragen zijn richtinggevend. De onderhandelingen zijn dan ook nog niet geheel afgerond. Het blijft echter altijd zoeken naar het juiste moment om de staten om instemming te vragen.

Een eventueel vergelijk tussen het krediet Aankoop traditionele natuurgebieden en de ROL is overigens niet aan de orde. Op beide vlakken zijn duidelijke afspraken gemaakt. Van een onderlinge relatie is echter geen sprake.

Inzake veiligstelling van eenheid van beheer is het eventueel aankopen van het Land van Weldadigheid nu niet aan de orde. Dat gebied is, in handen van een grote particuliere beheerder, reeds veiliggesteld en ligt bovendien in de EHS.

De situatie in andere provincies zal niet veel anders liggen. Ook daar worden veel percelen voor afronding aangekocht. Het knelpunt van de grondprijs is bovendien in geheel Nederland aan de orde.

Meer in het algemeen is ruilen met gesloten beurzen niet aan de orde. Ook het wijzen op de rijkdom van Natuurmonumenten biedt geen soelaas. Er ligt een afspraak dat de helft van de begrensde grond die naar Natuurmonumenten of de Stichting "Het Drentse Landschap" gaat, door

LNV wordt betaald. De andere helft wordt door de provincie betaald, voor een groot deel uit geld dat zij daarvoor van het Rijk krijgt.

De heer HOLMAN vindt dat de situatie dusdanig is veranderd, dat andere mogelijkheden moeten worden bekeken. Daarbij moet ook gronduitruil worden betrokken. Het college kan toch druk op de ketel zetten door aan te geven de prioriteit te leggen op aankopen van Staatsbosbeheer en de Stichting "Het Drentse Landschap"?

Mevrouw EDELENBOSCH kan deze ferme uitspraken niet in verband brengen met het huidige beleid, namelijk om alle terreinbeheerders op dezelfde manier te benaderen. Wellicht dat een volgende keer hierover een discussie gevoerd moet worden. Natuurmonumenten toont zich echter, net als Staatsbosbeheer en de Stichting "Het Drentse Landschap", in het algemeen creatief en heel soepel. Mogelijkheden tot uitruil zijn er, vooral om betrokkenen zo goed mogelijk op hun plek te krijgen. Dat ontslaat de provincie niet van de verplichting om bij aankoop van natuurterreinen haar deel te bekostigen.

TWEEDE TERMIJN

De heer HOLMAN ziet het toegezegde overzicht met belangstelling tegemoet. Er bestaat behoefte aan heldere afspraken, zodat voor de komende vijftien jaar gewerkt kan worden aan een duidelijke ambitie. Dat geldt ook voor de kwestie wat tot de verbindingzones en de EHS behoort.

Meer in het algemeen denkt de CDA-fractie, als gevolg van de stijgende grondprijzen, genuanceerd over het beleid omtrent het krediet Natuurgebiedaankopen. Nader fractieoverleg over dit statenstuk is dan ook geboden.

Mevrouw EDELENBOSCH vraagt hierbij mee te nemen dat in het voorjaar het brede pakket behandeld zal worden. De huidige onderhandelingen worden gevoerd op basis van bestaand beleid.

De heer SMIDT geeft aan dat het aspect van de financiële onbeheersbaarheid ertoe leidt dat het stuk mee terug wordt genomen voor fractieoverleg.

De VOORZITTER constateert dat het statenstuk zijn B-status behoudt.

11. Statencommissiestuk van 1 november 2000, kenmerk 42/6.8/2000010351, Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen (ROL) Drenthe: toekomstvisie, financieel perspectief en wijzigingsvoorstellen

De heer VAN DER SCHOOT wijst erop dat het sluiten van ROL-overeenkomsten de uitvoeringskosten doet uitstijgen boven de structurele inkomsten. Blijft de bureaucratie het rendement overvleugelen?

Het Programma Beheer gaat uit van zeer gedetailleerde landschapspakketten, terwijl aansluiting nauwelijks mogelijk is. Hoe kan dat?

Volgens het stuk gaat zogenaamd "ruime jas"-landschapsonderhoud plaatsvinden. Wat wil dat zeggen? Leidt dat ook tot een ruimere onderhoudsovereenkomst? Wat is de zin van het gelijkstellen van het Programma Beheer en de ROL als de aansluiting dermate beperkt is?

Mevrouw DURAN vindt continuïteit en vooral kwaliteit van de ROL-overeenkomsten belangrijk. Estaat er inzicht in de kwaliteit van de overeenkomsten? Is er daadwerkelijk sprake van natuurontwikkeling? Is die sterk afhankelijk van de invulling? Wat is de stand van zaken omtrent de wachtlijsten, als er per 1 mei 2001 geen nieuwe overeenkomsten afgesloten worden?

Mevrouw KEMPE stelt vast dat de staten om advies wordt gevraagd over de toekomstvisie en het financieel perspectief van de ROL, het gelijkstellen van de ROL Drenthe aan het Programma Beheer en over enige tekstuele wijzigingen voor het randenbeheer in de ecologische verbindingzones.

Voorgesteld wordt om het aantal overeenkomsten per 1 mei 2001 te bevriezen. Er kunnen immers geen ROL-overeenkomsten overgedragen worden naar het Programma Beheer en het "ruime jas"-landschapsonderhoud. Een krachtig pleidooi aan het adres van het Rijk voor meer geld lijkt dan ook op zijn plaats, mede met het oog op de lengte van de wachtlijsten. Wanneer komt overigens de rapportage over de wachtlijsten, zoals beloofd tijdens de commissievergadering van 11 september? Is het bevriezen van de ROL overigens wel de juiste oplossing? Voor een dergelijke, goed lopende regeling moet een extra financiële impuls toch bespreekbaar zijn?

Landschapsbeheer Drenthe maakt in een brief duidelijk dat aanpassing van de ROL-regeling aan het Programma Beheer problemen oplevert. Wat is de reactie van het college hierop?

De ROL-Drenthe moet op korte termijn veilig worden gesteld, gekoppeld aan een langetermijnvisie. Een voorstel hieromtrent wordt gaarne tegemoet gezien.

De heer SMIDT vindt het bevriezen van het aantal ROL-overeenkomsten een slechte zaak. Het is een slecht signaal aan agrariërs die zich willen inzetten voor beheer van het landschap. In het POP heeft de landbouw in zone 3 toch een beheersfunctie toegewezen gekregen? Dat kan niet om niet gebeuren, zodat er een regeling getroffen zal moeten worden. Het is overigens jammer dat het niet nakomen van het Rijk van enkele taken druk legt op het gebiedenbeleid. Deze regeling biedt immers een perspectief op verbreding. Het moet dan ook bespreekbaar zijn om de zaak vlot te trekken door extra middelen uit te trekken, ook om de wachtlijsten in te korten.

De heer DIJKSTRA wijst erop reeds eerder gezegd te hebben dat een bedrag van een ton namens de provincie veel te weinig is. Nu is er dan ook sprake van een stop bij de beoogde continuïteit. De brief van Landschapsbeheer Drenthe is heel duidelijk en wordt onderschreven.

De heer HOLMAN noemt de ROL in Drenthe succesvol, mede omdat het Landschapsbeheer een goede taak verricht door middel van één-op-ééncontacten.

Bij de vorige behandeling is reeds gememoreerd dat een wachttijd van acht maanden niet wenselijk is. Nu is er bovendien sprake van het opschorten van de ROL. Het pleidooi van het college om, waar mogelijk, aan te sluiten bij het Programma Beheer kan gebillijkt worden. Dat nog niet soepel lopende programma heeft echter reeds budgettaire problemen.

De brief van Landschapsbeheer Drenthe wordt onderschreven. Omdat continuïteit wenselijk is, moet het college met een voorstel komen om door middel van extra middelen, samen met Landschapsbeheer Drenthe, de ROL zo goed mogelijk neer te zetten naast het Programma Beheer.

De heer POPKEN sluit zich aan bij de voorgaande opmerkingen. Waarom is er tot op heden niets

gebeurd met de voorstellen verwoord in de brief van Landschapsbeheer Drenthe?

De heer HORNSTRA constateert dat alle sprekers van mening zijn dat de ROL een goede regeling is, die dus gekoesterd moet worden.

Hoe kan het zijn dat de ROL- en de "ruime jas"-budgetten zijn overschreden? Wie of wat is daarvoor verantwoordelijk? De brief van Landschapsbeheer Drenthe roept de nodige vragen op. Hoe staat het met de continuïteit, met de wachtlijsten en het teruglopen van de formatie?

Wat is de relatie tussen ROL en Programma Beheer voor de toekomst? Als de voorstellen van Landschapsbeheer Drenthe worden overgenomen, wat zijn daarvan de financiële consequenties en wie draait daarvoor op?

De heer HOLMAN wijst erop dat een en ander voortvloeit uit de motie die PvdA en CDA samen enkele jaren geleden hebben ingediend. Toen is reeds vastgesteld dat bij succes mogelijkerwijs extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

De heer HORNSTRA zegt geen zin te hebben in openeinderegelingen, zeker nu het totale overzicht ontbreekt. Daarom moet duidelijk worden wat het betekent als de staten niet akkoord gaan met de voorgestelde bevrozing.

Mevrouw EDELENBOSCH legt uit dat ook het college de ROL een goede regeling vindt. Voor drie jaar is, als gevolg van een motie, een extra impuls aan de ROL gegeven door middel van een taakstelling bij het aantal overeenkomsten. Dat was ook de reden voor uitbreiding van de formatie bij Landschapsbeheer.

Nu aan het einde van de periode van drie jaar is er sprake van een evaluatie, in combinatie gezien met de ton die beschikbaar is voor het randenbeheer in de ecologische verbindingzones. Afgesproken is dat de ROL-overeenkomsten voor een deel overgezet worden naar de rijksregeling. Binnen de begrenzing van de EHS kan in het kader van het landschapsonderhoud een beheersovereenkomst gesloten worden. Die regeling heeft men in het verleden zo veel mogelijk met de ROL Drenthe laten sporen. Deze beheersovereenkomst is komen te vervallen en gaat over naar het Programma Beheer. In het kader van de gelijkheid is vervolgens bestuurlijk besloten om ook de ROL aan het Programma Beheer aan te passen. Op deze wijze is de ROL aanvullend te gebruiken bij

wat in het Programma Beheer aan landschapspakketten is afgesproken.

Er bestaat veel animo voor het Programma Beheer, mede als gevolg van de voorlichting en reclame van het Rijk. Inmiddels is er dan ook sprake van een gigantische achterstand. Als de wachtlijsten zijn weggewerkt, zal bovendien blijken dat voor het overdragen van overeenkomsten het budget niet voldoende is. De oproep aan het Rijk om met extra middelen over de brug te komen, wordt dan ook onderschreven.

Nu de extra impuls tot een einde is gekomen, houdt dit in dat men bij Landschapsbeheer in principe terugvalt op de eerdere omvang van de formatie en de activiteiten. Bevrozing van de regeling in het voorjaar zal overigens niet leiden tot een grote wachtlijst. Deze wordt immers weggewerkt voor 1 mei 2001. Mensen die zich daarna aanmelden, zullen even moeten wachten. De continuïteit, in dit verband de reeds afgesloten ROL-overeenkomsten voor zes jaar, heeft immers prioriteit. Voorlopig is het afwachten, totdat duidelijk is wat het Rijk overneemt en wat de provincie vervolgens aanvullend kan leveren.

Toepassing van de ROL voor geheel Drenthe kan betekenen dat er overeenkomsten worden afgesloten voor landschapselementen die weinig zoden aan de dijk zetten. Een en ander moet immers in relatie tot de prioriteiten, het krediet Natuurgebiedaankopen en de ecologische verbindingzones een meerwaarde hebben. Het doel is niet slechts dat iedereen zijn slootkant betaald kan onderhouden.

De ROL is een goed instrument. Dat neemt niet weg dat beargumenteerd moet kunnen worden dat het geld goed wordt besteed. Een tijdelijke stop die uiteindelijk inzichtelijk maakt wat de mogelijkheden voor Drenthe zijn, is dan ook nodig om de balans op te maken. Uiteindelijk kan dan wellicht een voorstel op tafel komen over een structurele verhoging van de ROL-middelen.

TWEEDE TERMIJN

De heer HOLMAN kan zich goed vinden in de woorden van de gedeputeerde. Het college heeft nog tot mei volgend jaar om met het Landschapsbeheer Drenthe en de staten te discussiëren over het vervolg en de vraag of daarbij structureel meer geld nodig is. Dan moet wel duidelijk worden wat er over gaat naar het Programma Beheer.

Het Programma Beheer verloopt veel stroperiger en administratiever dan de ROL. Men kan dus een

voorbeeld nemen aan het Landschapsbeheer Drenthe: directe contacten en heldere afspraken. Kan het Landschapsbeheer geen loketfunctie vervullen bij het Programma Beheer?

Mevrouw EDELENBOSCH wil de continuïteit van de ROL niet in gevaar brengen. Als duidelijk is hoe het Rijk zich opstelt omtrent het Programma Beheer, zal een en ander dan ook onderwerp van behandeling worden in de staten. De opmerkingen over de stroperigheid van het Programma Beheer zijn haar uit het hart gegrepen. Dit programma zal in het tweede jaar worden geëvalueerd, waarbij het functioneren van het Landschapsbeheer Drenthe als voorbeeld kan dienen.

De heer HOLMAN vraagt of de gedeputeerde voor 1 mei terzake met een voorstel kan komen.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat een voorstel inzake de ROL nog voor de zomer of zo snel als mogelijk de staten zal bereiken.

De VOORZITTER concludeert dat het stuk voldoende is besproken.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 11.53 uur.

HJE

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 20 november 2000 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 2 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe voor de volgende vergadering een schriftelijk antwoord te sturen op de vraag welke middelen voor de komende jaren beschikbaar zijn en waaraan die worden besteed, inzake stimulering van de biologische landbouw.
- 12 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe de staten in de commissievergadering op de hoogte te houden van de evaluatie en het evaluatietraject budgetsubsidies CNME en MFD.
- 14 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe in beeld te brengen wat de vastgestelde begroting van LNV voor de provincie Drenthe oplevert aan natuurgebied. Er zal tevens een overzicht worden verschaft van begrenzing, EHS, natuurontwikkeling en relatienotagebieden. Ook op de verplichtingen in het algemeen zal worden ingegaan. Een en ander zal in het voorjaar aan de staten worden toegestuurd.
- 18 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe, dat een voorstel inzake de ROL nog voor de zomer of zo snel als mogelijk de staten zal bereiken.